

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Ewa Blumczyńska

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2022 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. P.

przeciwko Towarzystwu (...) SA z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powódkę

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu

z dnia 31 marca 2022 r.

sygn. akt IX C 569/21

1. oddała apelację;
2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 135 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelayjnym.

Ewa Blumczyńska

UZASADNIENIE

Powódka wniosła o zasądzenie od Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 1.398,18 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16.5.2019 r. do dnia zapłaty i 1.060 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24.10.2019 r. do dnia zapłaty, a nadto kosztów postępowania. Wskazała, że w kolizji z 14.4.2019 r. uszkodzeniu uległ należący do niej pojazd. Wyjaśniła, że weryfikując koszty naprawy zleciła wykonanie kosztorysu, który pozwolił ustalić, że koszty naprawy winny wynieść 5.458,25 zł. W związku ze sporządzeniem kosztorysu poniosła wydatek w kwocie 1.060 zł. Następnie powódka wniosła powództwo o zapłatę odszkodowania uzupełniającego w kwocie 2.000 zł. Jednakże, wobec tego, że pozwany przyznał jej odszkodowanie w kwocie 3.159,60 zł, a powódka cofnęła ww. powództwo. Do zapłaty pozostaje więc 1.398,18 zł tytułem kosztów naprawy.

W odpowiedzi pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenia od powódki kosztów procesu. Zakwestionowała kosztorys powołany przez powódkę. Podała, że w przypadku gdy powódka pojazd naprawiła, przy określeniu kosztów naprawy, brać pod uwagę należy wydatki rzeczywiście poniesione. W jej ocenie przy naprawie posłużyć można się było zamiennikami, zamiast części oryginalnych.

**Wyrokiem z dnia 31 marca 2022r. Sąd Rejonowy Poznań – Grunwald i Jeżyce
w P. :**

1. oddalił powództwo;
2. kosztami procesu obciążył powódkę w całości i z tego tytułu zasądził od niej na rzecz pozwanej kwotę 1 917 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożyła powódka zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo uwzględniającej powództwo w zakresie kwoty 1 060 zł wraz z dochodzonymi odsetkami ustawowymi oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Jako zarzuty apelacyjne wskazała :

1. naruszenie prawa procesowego w postaci art. 233 kpc poprzez :

- błędne wskazanie, iż „opinia prywatna okazała się nie być miarodajną dla ustalenia w sposób należyty wysokości należnego odszkodowania”, podczas gdy pozwany dopiero po przedłożeniu tej opinii dopłacił powódce kwotę w wysokości 3 159,60 zł (wcześniej bowiem ustalił wysokość należnego odszkodowania na kwotę zaledwie 90,47 zł);

- zignorowanie okoliczności, że w niniejszym postępowaniu sporządzenie przez powoda prywatnej ekspertyzy było w pełni zasadne i celowe, a w konsekwencji błędne przyjęcie przez Sąd, iż roszczenie powoda o zwrot kosztów jej sporządzenia jest nieuzasadnione;

2. naruszenie prawa procesowego tj. art. 228§2 kpc poprzez bezpodstawne przyjęcie, iż „wydatki ponoszone na prywatne kalkulacje często są znacznie niższe, niż ten poniesiony przez powódkę” – podczas gdy uiszczona przez powódkę kwota była adekwatna do nakładu pracy rzeczoznawcy na sporządzenie opinii: na co wskazuje fakt, iż kwota ta była niższa niż kwota wynagrodzenia biegłego sądowego w przedmiotowej sprawie; Sąd nie wskazał przy tym, jaki stawki są jego zdaniem zasadne. Z czego one wynikają: ponadto Sąd nie zwrócił uwagi stron na te fakty rzekomo znane Sądowi z urzędu – co jest wymagane stosownie do treści art. art. 228§2 kpc, a nadto oddalił powództwo co do całej dochodzonej kwoty – nie uwzględniając powództwa nawet częściowo (tj. co do uznawanej przez Sąd rzekomo adekwatnej stawki wynagrodzenia);

3. naruszenie norm prawa materialnego art. 361§2 kc poprzez nieprawidłowe zastosowanie i nieuwzględnienie elementu szkody w postaci kosztów opinii rzeczoznawcy, pomimo iż opinia ta była niezbędna powodowi do zweryfikowania wyliczeń pozwanego; jej przedłożenie pozwanemu spowodowało dopłatę w wysokości 1 159,60 zł, wnioski opinii były w przeważającej mierze prawidłowe, a ponadto była przydatna dla sprawy, a koszt jej sporządzenia nie wykraczał ponad standardowe stawki przyjęte w tego rodzaju sprawach.

Przy powyższych zarzutach apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez : 1. zasądzenie od pozwanego na jej rzecz 1 060 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 24 października 2019r. do dnia zapłaty;

2. zasądzenie od pozwanej na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zastępstwa procesowego za I i II instancję wg. norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia.

W odpowiedzi pozwana wniosła o :

1. oddalenie apelacji w całości;
2. zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja okazała się bezzasadna.

Na wstępie zaznaczenia wymaga, że Sąd Okręgowy nie przeprowadzał postępowania dowodowego i nie ocenił odmiennie dowodów przeprowadzonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, uznając, że Sąd Rejonowy dokonał ją zgodnie z prawem i bez przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów wyznaczonych art. 233 § 1 kpc. W konsekwencji też nie uzupełnił ustaleń faktycznych poczynionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym uznając je za wyczerpujące dla przedmiotowego rozstrzygnięcia, co dało podstawę do ich przyjęcia przez Sąd Okręgowy za własne bez potrzeby ich powtarzania (art. 387§2¹ pkt 1 kpc).

Sąd Okręgowy przyjął za własną również ocenę prawną Sądu I instancji nie znajdując podstaw do jej podważenia w jakimkolwiek zakresie (art. 387§2¹ pkt 2 kpc).

Odniesienie się do postawionego przez skarżącego w pierwszej kolejności zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych wymagało krótkiego omówienia teoretycznego.

Po pierwsze, uchybienia mogą dotyczyć gromadzenia materiału dowodowego oraz szeroko rozumianego prowadzenia postępowania przez sąd. W drugiej kolejności, gdy materiał dowodowy zostanie prawidłowo zebrany, należy podjąć analizę w obrębie jego oceny. Wówczas mogą się pojawić błędy dotyczące stosowania zasady swobodnej oceny dowodów.

W związku z tym zaznaczenia wymaga, że dla skuteczności zarzutu naruszenia art. 233§ 1 k.p.c., niezbędnym było wykazanie, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, które jedynie mogą być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów.

W tym kontekście wskazać należało, że ostawiony w apelacji zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c. jest błędny. Skarżąca nie zarzuca bowiem, że Sąd Rejonowy dokonał niewłaściwej oceny dowodów wskazanych w ramach tego zarzutu (czego w rzeczywistości powinien dotyczyć zarzut naruszenia art. 233§1 k.p.c.), lecz twierdzi, że w oparciu o te dowody nie dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. Odnosząc się do powyższego oraz zarzutów naruszenia prawa materialnego w postaci przytoczonych w apelacji przepisów na wstępie zaznaczenia wymaga, że zarówno powyższe okoliczności, które wynikają z zebranego materiału dowodowego, jak i konkluzja apelującego są nie do podważenia. Jest przecież oczywiste, że podstawową funkcją odszkodowania jest kompensacja, co oznacza, iż odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę i nie może być źródłem jego wzbogacenia. Cel ten realizuje naprawienie szkody uwzględniające indywidualną sytuację poszkodowanego. Wysokość odszkodowania powinna ściśle odpowiadać rozmiarom wyrządzonej szkody; odszkodowanie zatem nie może być wyższe lub niższe od szkody poniesionej przez poszkodowanego.

Istota przedmiotowego postępowania apelacyjnego sprowadzała się wyłącznie do zagadnienie, czy w świetle art. 363 § 1 kc w zw. z art. 361 § 2 kc powódka (poszkodowana) mogła żądać od ubezpieczyciela w ramach jego odpowiedzialności gwarancyjnej z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zwrotu kosztów poniesionych z tytułu sporządzenia przez rzeczoznawcę prywatnej opinii.

W tym kontekście odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa materialnego w postaci art. 361 § 2 kc na wstępie zaznaczenia wymagało, że bezspornym pozostała odpowiedzialności pozwanego za skutki przedmiotowego zdarzenia komunikacyjnego, oraz, iż odszkodowanie, przysługujące z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów, może obejmować także koszty ekspertyzy wykonanej na zlecenie poszkodowanego. W wyroku z 7.8.2003 r., IV CKN 387/01 (niepubl.) Sąd Najwyższy uznał, że koszty ekspertyzy niemieckiego eksperta, co do rozmiaru szkody poniesione przez poszkodowanego w postępowaniu przedsądowym weszły nie tylko w zakres szkody, ale także należnego powodowi od ubezpieczyciela odszkodowania. W wyroku z 20.2.2002 r., V CKN 908/00, Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, iż ocena czy koszty ekspertyzy powypadkowej poniesione przez poszkodowanego w postępowaniu likwidacyjnym mieszczą się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego po dokonaniu oceny czy poniesienie tego

wydatku było obiektywnie uzasadnione i konieczne. Stąd niewątpliwym w sprawie było, że powódka mogła co do zasady żądać od pozwanego zapłaty sumy pieniężnej odpowiadającej kosztom poniesionym w związku ze sporządzeniem opinii przedsądowej. Niemniej – jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z 18 maja 2004r. - cena, czy poniesione koszty ekspertyzy sporządzonej na zlecenie poszkodowanego w postępowaniu przedsądowym są objęte odszkodowaniem przysługującym od ubezpieczyciela z umowy odpowiedzialności cywilnej, musi być dokonana przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy, a w szczególności w zależności od ustalenia czy zachodzi normalny związek przyczynowy pomiędzy poniesieniem tego wydatku a wypadkiem oraz czy poniesienie tego kosztu było obiektywnie uzasadnione i konieczne także w kontekście ułatwienia określenia prawidłowo konkretnego ubezpieczyciela (III CZP/24/04 publik. Legalis). Stanowisko to zostało potwierdzone w uchwale Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 02.09.2019r. (III CZP 99/12).

W świetle tych rozważań uzasadniony jest wniosek, że zlecenie przez poszkodowanego osobie trzeciej ekspertyzy na potrzeby dochodzenia odszkodowania od ubezpieczyciela pozostaje w normalnym związku przyczynowym w rozumieniu art. 361 § 1 KC z wypadkiem komunikacyjnym, a jej koszt wchodzi w określony w art. 361 § 2 KC zakres szkody objętej należnym odszkodowaniem od ubezpieczonego i tym samym od ubezpieczyciela, jeżeli w stanie faktycznym sprawy, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności, zlecenie ekspertyzy, jak i jej koszt były celowe, niezbędne, konieczne, racjonalne oraz wystarczająco uzasadnione z punktu widzenia efektywnej realizacji roszczenia odszkodowawczego.

Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy i argumentacji apelującej przytoczonej na gruncie oceny Sądu Rejonowego, że przedmiotowa prywatna opinia okazała się nie być miarodajną dla ustalenia wysokości należnego powódce odszkodowania z tytułu kosztów naprawy, niewykazania poniesienia omawianego wydatku w deklarowanej kwocie oraz jej zawyżenia w stosunku do kwot prywatnych ekspertyz wykonywanych w innych analogicznych sprawach (celem wyliczenia kosztów naprawy w szkodach komunikacyjnych) na zamówienie poszkodowanych przede wszystkim zaznacza, że – jak słusznie podniósł Sąd Rejonowy – poniesienie tego wydatku nie zostało wykazane. Bezpodstawnym bowiem byłoby przyjęcie poniesienia omawianego wydatku w oparciu o złożoną kserokopię rachunku o nr (...) z dnia 21 sierpnia 2019r. (k.31 akt) na której co prawda zamieszczono adnotację „zapłacono”, ale bez ujawnienia imienia i nazwiska i podpisu osoby upoważnionej do obioru dokumentu i to niezależnie od okoliczności, że naprawa samochodu i rzeczywiste poniesienie kosztów naprawy nie jest warunkiem koniecznym do dochodzenia odszkodowania a także, iż zastosowanie takiego miernika dla ustalenia wysokości odszkodowania wymaga przede wszystkim jego kompensacyjna funkcja. W orzecznictwie nie budzi również wątpliwości, że skoro odszkodowanie pieniężne ma pełnić taką samą funkcję jak przywrócenie do stanu poprzedniego, to wysokość tego odszkodowania powinna pokryć wszystkie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki niezbędne dla przywrócenia stanu poprzedniego uszkodzonego pojazdu. Zatem pomimo, że – jak już wskazano - co do zasady - wydatek ten jest uzasadniony to jego poniesienie nie zostało wykazane. Niezależnie od tego zaznacza, że z punktu widzenia konieczności i racjonalności poniesionych wydatków niezbędne jest też uwzględnienie wyniku procesu. Jak bowiem wskazał Sąd Rejonowy – powołana przez powódkę prywatna opinia – nie była miarodajna dla ustalenia wysokości należnego odszkodowania z tytułu kosztów naprawy pojazdu, co w konsekwencji spowodowało oddalenie powództwa. Pogląd ten Sąd Okręgowy podzielił. W tych okolicznościach jako nie mające znaczenia należało ocenić dalsze wywody Sądu Rejonowego w kwestii zawyżenia omawianej kwoty a w efekcie argumentację apelującej sformułowanej na gruncie zarzutu naruszenia art. 228 § 2 kpc.

W świetle powyższego Sąd odwoławczy uznając zarzuty apelacyjne za bezzasadne orzekł jak w pkt 1 wyroku na podstawie art. 385 kc.

Konsekwencją powyższego rozstrzygnięcia było orzeczenie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 kpc. Koszty powoda ograniczały się do wydatku z tytułu zastępstwa procesowego. Wysokość tego wynagrodzenia określona została na podstawie uregulowania zawartego w § 2 pkt 2 w zw. z § 10. ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 t.j.).

Ewa Blumczyńska